

A 2015. évi tavaszi pollenszezon áttekintése

Udvardy Orsolya, Dr. Magyar Donát, Mányoki Gergely, Józsa Edit

Vadassy Rita, Dr. Páldy Anna

Országos Közegészségügyi Központ

2014/15 tele a megszokottnál enyhébb volt, csak rövid fagyos időszakok jellemezték, így egyes kora tavaszi allergén növények pollenszórása az átlagosnál lényegesen korábban indult. A mogyoró (*Corylus*), az éger (*Alnus*), valamint a ciprus- és tiszafafélék (*Cupressaceae/Taxaceae*) első pollenszemei már 2014 decemberének végén megjelentek a levegőben.

Érdemes itt megjegyezni, hogy a 2015/16-os tél szintén jóval melegebb volt az átlagosnál, a mogyoró pollenszórása pedig az előző szezonhoz képest még korábban, már 2015 novemberének második felében megkezdődött.

Az allergén pollen kiszóródására általában január végén vagy február elején kerül sor. Az ÁNTSZ Aerobiológiai hálózata a téli időszakban is működtet néhány figyelőállomást, hogy a pollenszezon kezdetét jelezzék az allergiásoknak- így figyeltünk fel erre a meglepő eseményre. A november 7. előtt jelentkező fagyok során a mogyoró pollen átesett az ún. hideghatáson (vernalizáció)¹, majd ezt az időszakot hirtelen

meleg időjárás követte (november 9–19: országos napi átlag 13-14 °C; legmagasabb napi hőmérséklet 20-21 °C). Ennek során valószínűleg a megfelelő hőösszeg is összegyűlt, amely elindította a pollen kiszóródását.

Visszatérve 2015 tavaszára, a következőkben röviden áttekintjük, hogyan alakult a legfontosabb tavaszi allergén növények pollenszezonja.

Az 1. ábra mutatja az egyes taxonok pollenkoncentrációjának változását a sokéves átlaghoz képest. Látható, hogy az elsőként virágzó fűszárúaknál már január közepén jelentkezett egy kisebb csúcs. Ezt követően január végén-február elején egy hűvösebb periódus következett, a hőmérséklet jellemzően fagyponthoz ingadozott. Az éger, valamint a ciprus- és tiszafafélék pollenszemei átmenetileg szinte teljesen eltűntek a levegőből, ugyanakkor a mogyoró pollenszórása ebben az időszakban is folytatódott, amint egy-egy napra enyhült az idő. Február 20-ától egy masszív anticiklon következtében hirtelen a szokásosnál jóval melegebbé vált az idő, ennek hatására indult be igazán a fák pollenszórása. Az eddig említettek mellett megjelentek a kóris (*Fraxinus*), a nyárfa (*Populus*) és a fűz (*Salix*) pollenszemei is a levegőben.

Márciusban tetőzött az éger, valamint a ciprus- és tiszafafélék pollenszórása, a mogyoróé azonban már fokozatosan csökkent. Érdemes megjegyezni, hogy a mogyoró pollenszórása az előretolódott szezonkezdett miatt ebben az évben is viszonylag sokáig tartott, ugyanakkor pollenkoncentrációja jellemzően az alacsony-közepes tartományban maradt. Március végén-április elején egy átmeneti hűvösebb időszak következett, az átvonuló frontokat országszerte esők, záporok kísérték, sőt helyenként hózápor

1. táblázat:

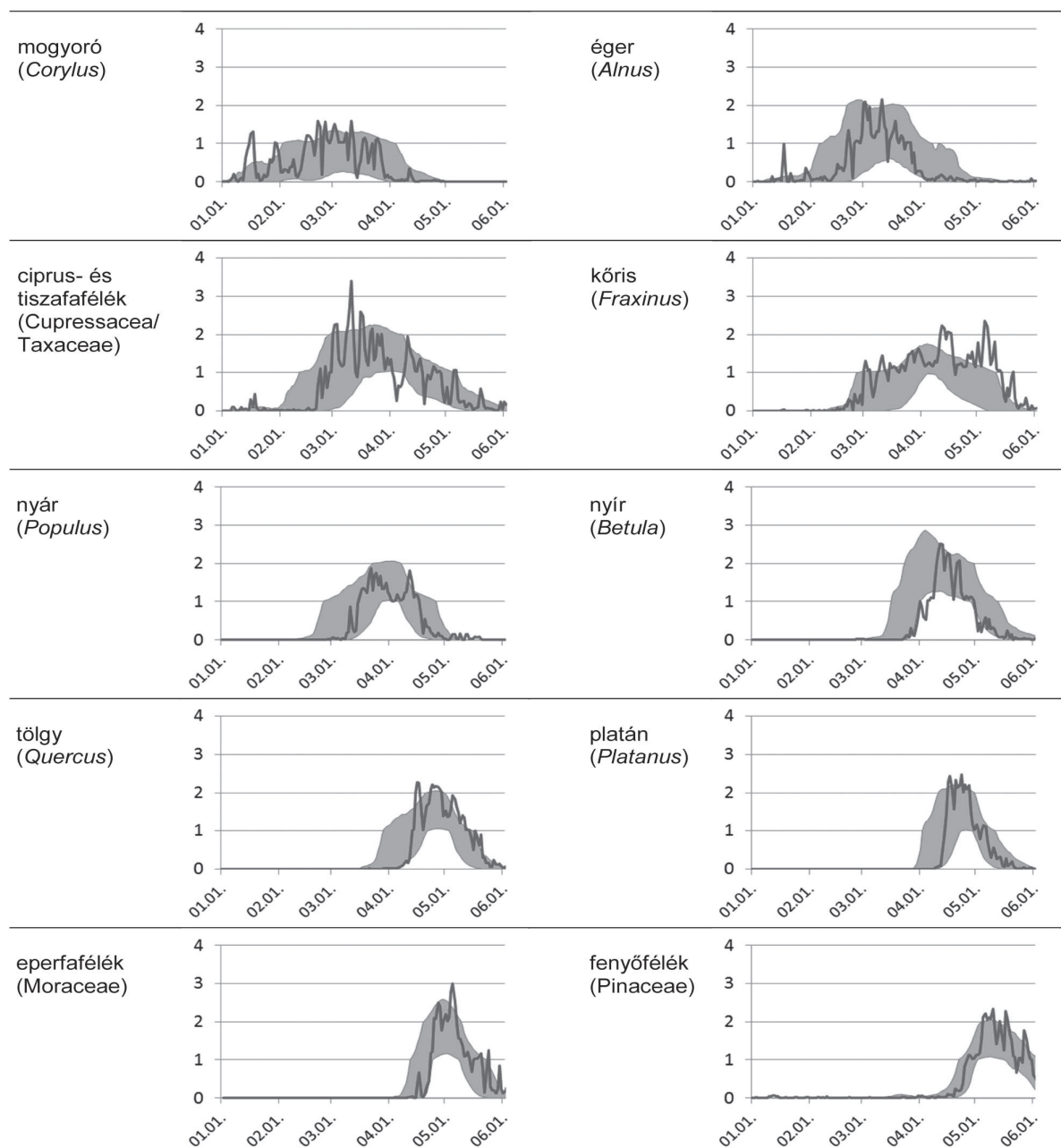
Magas vagy nagyon magas koncentrációt elérő napok száma 2015-ben

mogyoró (<i>Corylus</i>)	0 – 5
éger (<i>Alnus</i>)	0 – 9
ciprus- és tiszafafélék (<i>Cupressaceae/Taxaceae</i>)	2 – 17
nyár (<i>Populus</i>)	0 – 16
kóris (<i>Fraxinus</i>)	0 – 15
fűz (<i>Salix</i>)	0 – 7
nyír (<i>Betula</i>)	1 – 21
tölgy (<i>Quercus</i>)	0 – 15
platán (<i>Platanus</i>)	0 – 15
eperfafélék (<i>Moraceae</i>)	0 – 9
fenyőfélék (<i>Pinaceae</i>)	1 – 15

is előfordult. A nyír (*Betula*) és a tölgy (*Quercus*) pollenszórása ekkortájt indult, majd a csapadékos időszak elmúltával pollenkoncentrációjuk gyorsan emelkedett. Kicsivel később, április közepén hirtelen a platán (*Platanus*) pollenszórása is „berobbant”. Április végén–május elején a legmagasabb pollenszámokat az eperfafélék (*Moraceae*) érték el, de egy szokatlanul magas, második csúcs jelentkezett a kőrisek pollenkoncentrációjában is – ekkor tetőzött a virágos kőris (*Fraxinus ornus*) pollenszórása. Szokatlanul erős volt 2015-ben a fenyőfélék (*Pinaceae*) pollen-szezonja is, virágporuk május elején helyenként olyan mennyiségben ülepedett ki a levegőből, hogy lakossági riadalmat is okozott az emberek

számára ismeretlen eredetű, halványsárga por. Május végére–június elejére a tavaszi pollen-szezon lecsengett.

A tavaszi pollen-szezon sajátossága, hogy területenként jelentős eltérések lehetnek az egyes allergének koncentrációjában. Az 1. táblázatban látható, hogy az egyes taxonok esetében hány olyan nap volt a monitorozó állomásokon, amikor a pollenkoncentráció a magas–nagyon magas tartományban volt. A lakossági expozíció szempontjából az egyik meghatározó tényező az adott település növényzete, a fasorok, parkok, kertek faösszetétele². Másfelől az időjárás aktuális helyi alakulása jelentős befolyással bír, mivel a tavaszi fajokra jellemző, hogy bár országos szín-

1. ábra: A tavaszi allergének pollenkoncentrációjának alakulása 2015-ben, a sokéves átlag tükrében (0-1: alacsony; 1-2: közepes; 2-3: magas; 3-4: nagyon magas tartomány)

ten elhúzódik a virágzásuk, egy adott helyen viszonylag rövidebb idő alatt lecseng. Elsősorban a csapadékos időszakok lényegesek, a tartósabb esők gyakorlatilag kimosásák a levegőből a pollenszemeket. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a hirtelen lezúduló csapadék egyúttal fel is verheti a már kiülepedett pollenszemeket³, sőt azok az esőcseppek hatására fel is szakadhatnak, így allergéntartalmuk közvetlenül a levegőbe kerülve asztmás rohamot is kiválthat⁴. Hasonlóan, hirtelen feltámadó erős szélben, kezdetben általában jelentősen nő a pollenkoncentráció, tartós szél esetén azonban pár óra elteltével már csökken, rendszerint az eredeti szint alá. ■

Irodalom

1. Puc M, Kasprzyk I. The patterns of Corylus and Alnus pollen seasons and pollination periods in two Polish cities located in different climatic regions. *Aerobiologia* 2013; 29(4): 495-511.
2. Carinanos P, Casares-Porcel M, Quesada-Rubio J-M. Estimating the allergenic potential of urban green spaces: A case-study in Granada, Spain. *Landscape and urban planning* 2014; 123: 134-144.
3. Gregory PH. The microbiology of the atmosphere. London: Interscience Publishers Inc. 1961. 252 p.
4. Taylor PE, Flagan RC, Valenta R, Glovsky MM. Release of allergens as respirable aerosols: a link between grass pollen and asthma. *Journal of Allergy and Clinical Immunology* 2002; 109(1): 51-56.

www.amegaforum.hu

MEGHÍVÓ

21. Pécsi Tavasz Amega Fórum

Helyszín Tudásközpont (Pécs, Universitas utca 2/a)

Időpont 2016. március 18-19.

Akkreditáció orvosoknak 46 kreditpont, szakdolgozóknak 15 kreditpont

ELŐZETES PROGRAM

PROFESSZORI VIZIT

Prof. Dr. Cserháti Endre, az MTA doktora
Mérföldkövek a gyermektüdőgyógyászatban

Prof. Dr. Losonczy György, az MTA doktora
Gyulladás és immuntolerancia nem-kissejtes tüdőrákban

Prof. Dr. Sütő Gábor
Immunológiai kórképek tüdőgyógyászati vonatkozásai

Prof. Dr. Novák Zoltán
Mi történt a gyermektüdőgyógyászatban 2015-ben?

Prof. Dr. Farkas Henriette, az MTA doktora
A hereditár angioödéma új terápiás lehetőségei

RÉGI KÉRDÉSEK ÚJ MEGVILÁGÍTÁSBAN

Dr. med. habil. Király Ágnes
Gasztroözofoageális reflux 2016

Prof. Dr. Horváth Ildikó, az MTA doktora
Breathomica – a kilégzett levegő elemzésének új szemlélete

Dr. med. habil. Balikó Zoltán
Mikrobiom és asztma

MÉRGEK A MODERNKORI TÖRTÉNELEMBEN

Dr. Zacher Gábor, c. egyetemi docens
A politikai merényletektől a kémiai terrorizmusig

A TÜDŐGYÓGYÁSZAT ÉS AZ ALLERGIOLÓGIA SPECIÁLIS KÉRDÉSEI

Dr. Endre László, c. egyetemi docens
Sport és az asztma

Dr. Hidvégi Edit
Mazsolák – Táplálékallergia 2016

Dr. Adonyi Mária, klinikai főorvos
Mikor és hogyan szülessünk? – Perinatális hatások és az allergia

Dr. med. habil. Tamási Lilla, egyetemi docens
Terhesség és szoptatás asztma és szénanátha esetén

Prof. Dr. Harmat György
Diagnosztikus és terápiás újdonságok cisztás fibrózisban

Dr. Pilling János, egyetemi adjunktus
Motivációs kommunikáció

A KOMPONENSEKTŐL A KOMPONISTÁKIG

Dr. med. habil. Réthy Lajos Attila
A komponens alapú (molekuláris) allergia diagnosztika indikációi és lehetőségei

Dr. Rónai Zoltán, főorvos
Kutyák és macskák – új adatok az állati eredetű allergének hatásairól

Dr. Berta Gyula, főorvos
Komponisták kórképei

**Szakképzések, amelyekhez a 46 kreditpont szakma szerinti pontszámként elszámolható:
tüdőgyógyászat, gyermektüdőgyógyászat, gyermekgyógyászat, fül-orr-gégegyógyászat, háziorvostan**

További információk és jelentkezés: www.amegaforum.hu